

BLIJVEN OF GAAN?

Door Victor A.C. Remouchamps. Luitenant-kolonel der Artillerie(b.d.)

Militair en politiek analist

Datum.... Augustus 2017

Inleiding

Het gerucht gaat dat Poetin op zoek is naar een eervolle oplossing voor het oosten van Oekraïne. Vermoedelijk hebben de politieke hoofdmannen aan het Rode Plein eindelijk ontdekt dat de ontwikkelingen in de Donbas niet erg gunstig zijn voor een daar gewenste herverkiezing van Poetin. En voorts de gevechtskracht van de Oekraïense strijdmacht door de steun van het Westen zo sterk is geworden, dat van een pijnloze militaire oplossing geen sprake meer kan zijn. Minister van Buitenlandse Zaken Sergey Lavrov liet de internationale wereld weten dat *Military force will not solve the problems of the Donbas.No one wants a war with Ukraine.*” Bij die woorden die rechtstreeks uit het MINSK II zijn onttrokken, rijst de vraag waarom Poetin c.s. in de achterliggende maanden geen gelegenheid ongemoeid hebben gelaten om motivatie en gevechtskracht van de Donbas proxy-strijdmachten op te krikken. De vraag is of Moskou de bezette regio's niet langer als een deel van Oekraïne beschouwd?

Oekraïense Strijdmacht

Drie jaar geleden deed de krachteloze staat van de Oekraïense strijdmacht nog het ergste vrezes, maar de Westerse sancties en de sterke betrokkenheid van Rusland bij de ontwikkelingen in het Midden Oosten zijn de redding geweest voor de verwaarloosde Oekraïense krijgsmacht. Kiev kreeg tijd en ruimte om zijn gevechtskracht te verbeteren en het gebied aan de gekunstelde interne grenzen naar eigen inzichten te modelleren.

In 2014 was de status van de krijgsmacht zo bedroevend, dat binnenvallende door Rusland gesteunde strijders in het oosten alleen gestopt en teruggedrongen konden worden door de steun van haastig opgerichte paramilitaire structuren die als hoofdmacht van het Oekraïense gevechtspotentieel een verbitterde strijd voerden tegen de door Rusland gestuurde hordes. Niet militairen, maar doorsnee burgers slaagden er in de dreiging richting Kiev en de Krim te neutraliseren en een broze status quo in het oosten van het land bijna drie jaar – zij het met matig succes - te handhaven.

Het gros van de gevechtshandelingen wordt over een lengte van 250 kilometer vanuit versterkte opstellingen en ingegraven posities gevoerd. Het is een *déjà vu* van het gevecht aan het Westelijk front uit WO I. De gevechtskracht die wordt ontplooid in dat lange verdediging stelsel, is de laatste drie jaar door de broodnodige steun uit het Westen opgestuwd. De schamele 4000 gevechtsgereede militairen uit 2014 is uitgegroeid tot een vechtmachine van 250.000 geharde, goed geoefende en op tactisch en operatief niveau bekwaam geleide militairen, ondersteund door 80.000 vrijwilligers die zijn ingedeeld in gemotiveerde paramilitaire bataljons. Dat mensenvolume wordt versterkt door 2800 tanks;

dit in tegenstelling tot de slechts 423 Franse, 407 Britse en 408 Duitse tanks. Zij beschikt over 625 *Multiple Rocket Launchers* (MLRS), alweer in tegenstelling tot de 44 Franse, 42 Britse en 50 Duitse MLRS'n.¹ Het defensiebudget is opgetrokken naar 6% van het BNP of wel € 6 miljard en de huidige regering is van plan dat percentage op te voeren naar 10% BBP. Bovendien heeft het Amerikaanse congres ingestemd met de toelevering van defensieve wapensystemen zoals het *Javelin* anti-tanksysteem en de *Stinger* luchtverdedigingsraket.

RQ 11 Raven UAV. Foto: http://olive-drab.com/idphoto/id_photos_uav_rq11.php

Stinger Air Defense Missile System: Foto: <https://www.armyrecognition.com>

FGM 148-Javelin Anti Tank system.

Foto: <https://i.ytimg.com>

Twee wapensystemen waartegen Rusland in een confrontatie nog steeds een enorm overwicht heeft. Voorshands wordt de uitvoering nog vertraagd, omdat de Amerikaanse president de toch al slechte verstandhouding met Moskou niet nog meer wil uithollen. Desondanks zijn de eerste leveringen begonnen om artillerie-opsporingsradars en een beperkt aantal verkenningsdrones van het type *Raven* te sturen.

De situatie in 1991 (T72 tanks Goed voor de sloop)

De nieuwe in Oekraïne gefabriceerde Oplot tank (Een opgewaardeerde versie van de Russische T80, die in bescheiden aantallen is ingestroomd)

LO T80, gemodificeerd en verbeterd

SP 152: self Propelled art 152mm ook wel 2S3 (Akatsiya) genoemd

Illustraties : Wikimedia

Omdat nog teveel verouderd materieel in de bewapening zit, is die budgetverhoging absoluut geen luxe besluit, Het gros van de handvuurwapens is sterk verouderd (*Kalashnikov* geweren dateren uit de jaren 70!). Geneeskundige afvoer- en verpleging is een ramp. Naast de eerste echelons behandeling die vaak ter plekke door vrijwilligers wordt verzorgd, bestaan er nauwelijks militaire verbandplaatsen en moeten alle gewonden voor behandeling rechtstreeks naar lokale ziekenhuizen worden afgevoerd.

Kaarten zijn veelal nog de ouderwetse papieren versies. Wanneer soldaten een digitale versie willen hebben, moeten ze die op eigen kosten aanschaffen. *Body armor* en *night goggles* zijn schaarse artikelen, net als gevechtsrantsoenen en gebotteld vers drinkwater. Bovendien wordt de Oekraïense strijdmacht nog steeds door een stinkende corruptie van binnenuit uitgeholdⁱⁱ.

Naast de beschreven sterkten en zwakten van het militaire apparaat staat de ijzeren wil van de doorsnee Oekraïner om een nieuwe knechting door leiders uit Moskou af te weren. Hoog gemotiveerde vrijwilligers komen elk weekeinde samen om hun militaire vaardigheden te verbreden en verdiepen. Na drie jaar *burgeroorlog* heeft de bevolking geleerd hoe zij zich kan weren tegen het Russisch hybride oorlogvoerings model. Amerikaanse instructeurs in Yavoriv hebben veel geleerd van de jarenlange ervaringen van hun Oekraïense leerlingen in deze vorm van *small wars*.ⁱⁱⁱ Een nieuwe eruptie van geweld en een sprong voorwaarts in de Donbas door de aanwezige milities, zullen daarom niet alleen rekening moeten houden met de militairen in de 250 kilometer lange frontlinie, maar ook met duizenden strak georganiseerde partizaneneenheden in het gebied tussen de Donbas en de algemene lijn

Dnjepr – Kakhovka-reservoir. De proxy legertjes worden in de Donbas geconfronteerd met een aanzienlijke gevechtskracht, waardoor van een pijnloze en snelle opmars richting de Dnjepr geen sprake meer kan zijn. Gelet op de gevechtskrachtverhoudingen en de aanpassing van het Donbas gevechtveld zullen net als bij leper slachtoffers bij bosjes vallen.

Hoewel de Oekraïense krijgsmacht op velerlei gebieden nog steeds niet kan tippen aan de Russische strijdmacht, is het Moskou inmiddels duidelijk geworden dat een voortzetting van een beleid met gewapend geweld als vertrekpunt, in de nabije toekomst onherroepelijk zal resulteren in een gewapend conflict waarvan het resultaat onvoorspelbaar is. Een onaantrekkelijk vooruitzicht voor Moskou.

Geen militaire oplossing? Maar wat dan?

Poetin heeft vermoedelijk de kans voorbij laten gaan om vanuit de Donbas de sprong voorwaarts te maken en ziet nu de kansen slinken om middels een snelle operatie zijn greep op Kiev en de Krim te versterken. Behalve met een sterkere Oekraïense weerstand op het Donbas gevechtveld, wordt Poetin op dit moment geconfronteerd met een groeiende binnenlandse onrust en een sterke weerstand tegen zijn expansie-activiteiten in Belarus. In beide gevallen lijkt de doorsnee burger in Rusland en Belarus wel klaar te zijn met Poetins machtspeletjes en dreigt zijn imago van sterke man, buitenmens, vastberaden leider en topklasse strateeg die de leidsels stevig in handen heeft, aan erosie onderhevig te zijn.

**Poetin de buitenmens, de sterke man
(Foto Euromaidan press.com)**

Wat bedoelt Lavrov als belangrijkste spreekbuis van Poetin dan met zijn uitspraak: “*er is geen militaire oplossing voor Oost Oekraïne*”? Is Moskou van plan om zijn steun aan de proxy legertjes in de Donbas af te bouwen of subiet te stoppen? Hoe rijmt zo’n beslissing zich met het streven van Poetin om de geschiedenis in te gaan als de man die Rusland weer aanzien in de wereld heeft gegeven? De handen aftrekken van de Donbas zou gezichtsverlies betekenen en zijn imago als de *Karpov van het Rode Plein* afbreuk doen. Het zou ook het definitieve einde inluiden van de twee proxy republiekjes en hun leiders Zakharchenko (DPR) en Plotnicky (LPR). Houdt de uitspraak in dat Moskou eindelijk het MINSK II akkoord gaat uitvoeren in de geest zoals die aan de onderhandelingstafel heerste en niet zoals Moskou die interpreteerde?

De druk blijft op de Donbas-ketel

Een ding is zeker. Wat Moskou middels Lavrov ook bedoelde te zeggen, gezichtsverlies is wel het laatste wat Poetin onder de huidige omstandigheden kan gebruiken. Wellicht is die uitspraak bedoeld om Poetin tijd te geven de zaken binnen Rusland en in buurlanden als Belarus en Georgië weer naar zijn hand te zetten. Vermoedelijk zal de Russische druk op de Oekraïne vooralsnog gehandhaafd blijven. Moskou zal de steun aan de twee Donbas-republiekjes niet verminderen; provocaties aan de kunstmatig getrokken grenzen zullen blijven voortduren. Een agressieve daad van de Oekraïne vóór de Russische presidentsverkiezingen in 2018, zal Poetin duidelijk in de kaart spelen, hem de argumenten geven voor een gewelddadige reactie en zo zijn gedeukte blazen enigszins herstellen.

Zou Moskou zich ondanks de negatieve effecten voor Poetin de handen terugtrekken van de Donbas om Trump aan boord te krijgen, dan is een opening gecreëerd om aan de onderhandelingstafel een aantal zaken in een voor Moskou positieve richting recht te trekken. Sancties en Westerse herstelbetalingen voor de wederopbouw van de Donbas-samenlevingsstructuur, zullen dan ongetwijfeld belangrijke agendapunten zijn. De vraag is of Poetin de status van de Krim die herhaaldelijk als wisselgeld in de gesprekken wordt opgebracht, buiten de onderhandelingen kan houden. Opgeven van de Krim zou een vernietigende uitwerking kunnen hebben op het moreel van het Russische volk en de randvoorwaarde kunnen scheppen voor de val van Poetin.

Giswerk

Omdat Poetin niet altijd op een rationele manier respectievelijk door een Westers prisma de realiteit onder ogen ziet, kunnen alleen ontwikkelingen en gebeurtenissen in de nabije toekomst een vingerwijzing geven welke kompasrichting de leiders in het Kremlin bereid zijn te 'schieten'. Te beginnen met de grootschalige oefening ZAPAD 2017 in het grensgebied van Belarus en de Baltische staten. De gebieden in Oost-Oekraïne aan hun lot overlaten lijkt evenwel onwaarschijnlijk, tenzij als ruilmiddel tegen het behoud van de Krim.

ⁱ Bron: The Heritage Foundation's Foreign Policy Center.

ⁱⁱ Van de \$ 500 miljoen die in 2016 ter beschikking werd gesteld van het NOD is slechts de helft gespendeerd. De andere helft is "pending"

ⁱⁱⁱ **Sir Charles Callwell (1859-1928)**, Brits-Ierse schrijver en filosoof; inlichtingenexpert en getalenteerd taalkunstenaar. Auteur van de boeken "*Small Wars*" (1896) en "*Military Operations and Maritime Preponderance*" (1905), omschreef dit een kleine eeuw geleden als *The conduct of small wars is in fact in certain respects an art by itself, diverging widely from what is adapted to the conditions of regular warfare, but not so widely that there are not in all its branches points which permit comparisons to be established.*